

Drenthe, mooi voor elkaar!

2019-2023

Voorjaarsnota 2019

Juni 2019

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe

INLEIDING

Deze Voorjaarsnota 2019 is voorbereid gedurende de vorming van een nieuw college na de Statenverkiezingen in 2019. Dit betekent dat de Voorjaarsnota een beleidsarm karakter heeft. De concrete uitwerking van het coalitieakkoord “Drenthe, mooi voor elkaar!” zal plaatsvinden in het kader van de Begroting 2020.

Niettemin zijn ook nu zaken van belang te melden. Zo geeft de Voorjaarsnota 2019 in elk geval een beeld van het actuele financieel perspectief. Daarbij is het financiële startpunt de uitkomst van de 1^e Bestuursrapportage 2019. In deze uitkomsten zijn alle “onontkoombare” claims die in 2019 zijn gestart al verwerkt, inclusief de meerjarige doorwerking. Vanuit de lopende Begroting 2019 levert dit een ander beeld op dan we de afgelopen jaren gewend waren: er is niet tot nauwelijks structureel vrije bestedingsruimte beschikbaar. Incidenteel zijn er mogelijkheden vanuit de reserves.

In de tussentijd zijn er ook kwesties die al actueel zijn en die voor de komende tijd financiële dekking zullen vragen. Deze kwesties worden als onderdeel van de Begroting 2020 naast de uitwerking van het coalitieakkoord gepresenteerd in de Nota van aanbidding bij de Begroting 2020.

We schenken kort aandacht aan de verwachte ontwikkeling van de provinciale inkomsten. Daarbij gaat de aandacht vooral uit naar de uitkering uit het provinciefonds en de opbrengst uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Dit zijn de grootste provinciale inkomstenbronnen.

De Voorjaarsnota 2019 bevat geen uitgewerkt dekkingsplan; dat volgt in de Begroting 2020.

Financieel perspectief

Bestuursrapportage

Voor de Voorjaarsnota is het financiële startpunt de uitkomst van de 1e Bestuursrapportage 2019. In deze uitkomsten zijn alle "onontkoombare" claims die in 2019 zijn gestart al verwerkt, inclusief de meerjarige doorwerking. In eerste aanleg ziet het overzicht er als volgt uit:

Ontwikkeling vrije bestedingsruimte	2019	2020	2021	2022
Primaire begroting 2019	0	0	0	2.134.442
Resultaat 2e Bestuursrapportage	55.066	17.630	23.543	19.220
Statenstuk 2018-860 2e Begrotingswijziging 2019	121.337	90.267	-82.849	66.236
Resultaat 1e Bestuursrapportage 2019/ 3e begrotingswijziging 219	295.531	365.457	594.837	558.406
Actuele vrije bestedingsruimte (+ = voordeel)	471.934	473.354	535.531	2.778.304

Regiodeals

In onze provincie zijn twee regiodeals aan de orde, te weten de regiodeal Zuid- en Oost Drenthe en de Regiodeal Natuur inclusieve landbouw. In beide regiodeals wordt provinciegrensoverschrijdend gewerkt.

Met beide regiodeals is in totaal € 60 mln. gemoeid. Rijk en regio dragen beide € 30 mln. bij. In de Statenvergadering van 27 mei hebben Provinciale Staten ingestemd met een totale bijdrage van € 13,3 miljoen vanuit de provincie.

“Ruimtevragers”

Voor de Voorjaarsnota 2019 zijn onderwerpen in beeld gebracht die onvermijdelijk zijn en waarbij duidelijk is dat deze een beslag op de beschikbare middelen doen. Definitieve besluitvorming kan plaatsvinden in het kader van de Begroting 2020; de onderwerpen worden naar voorstellen uitgewerkt in het kader van de Nota van aanbieding bij de Begroting 2020.

Hierna geven wij een beknopt overzicht van de diverse onderwerpen.

Implementatie Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De komende tijd vraagt de implementatie van de Omgevingswet inzet van onze organisatie en wordt er o.a. gewerkt aan de ontwikkeling van en aansluiting op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO).

Variabel onderhoud wegen en vaarwegen

Om de huidige kwaliteit van de infrastructuur te handhaven is over de periode 2020-2023 extra variabel onderhoud noodzakelijk. Het absolute minimum aan onderhoud zal binnen de bestaande meerjarenbegroting kunnen plaatsvinden, maar levert wel risico's op en een algehele achteruitgang in kwaliteit van de infrastructuur. Dit moet nog nader onderzocht worden in het kader van het risicomanagement.

Beheer en onderhoud van beschoeiingen

Een deel van de provinciale infrastructuur nadert het einde van de technische levensduur. Dit geldt in het bijzonder voor de oeverconstructies van de kanalen. Ook hiervoor wordt verkend wat de gevolgen en oplossingsrichtingen zijn. Deze oplossingsrichtingen zullen eveneens getoetst worden op duurzaamheid.

Financieel perspectief

Investerings Verkeer en Vervoer

In de lopende begroting is op basis van de Voorjaarsnota 2018 voor de komende jaren een bedrag van 60 miljoen aan investeringen geraamd voor een nieuw op te stellen IVV 2020 – 2024. Deels kunnen investeringen doorschuiven naar het IVV 2024 -2028. Het Bereikbaarheidsakkoord Emmen (statenstuk 2018-849) is onderdeel van dit IVV. Voor de uitvoering van dit Bereikbaarheidsakkoord is een bedrag van € 26,1 miljoen gedekt uit deze reservering. Met de variantenstudie voor de gedeeltelijke verdubbeling Hunebed Highway Emmen-De Punt en de mogelijke reactivering van het personenvervoer op de spoorlijn Emmen-Rheine, werken we op dit moment aan twee grote projecten die kunnen leiden tot investeringen die het gereserveerde budget zullen overstijgen.

Kaderbrief Prolander

De Kaderbrief 2020-2023 Prolander bevat de uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2020 en de meerjarenbegroting tot en met 2023. Het Dagelijks Bestuur (DB) Prolander heeft in de vergadering van 15 januari 2019 hiermee ingestemd. Deze uitgangspunten

leiden tot een structurele verhoging van de Drentse deelnemersbijdrage vanaf 2020 en verder. Deels zijn de gevolgen meegenomen in de 1e Bestuursrapportage 2019; voor het overige zijn ze onderdeel van de Begroting 2020.

RUD

In 2019 ontvangt de RUD een eenmalige verhoging van de bijdrage van de deelnemers van 5% voor de verdere ontwikkeling van de organisatie.

Op verzoek van de RUD stopt de provincie per 1 januari 2020 met de financiële dienstverlening aan de RUD Drenthe. Dit betekent een structureel financieel nadeel voor de provincie vanaf 2020. Definitieve bedragen worden meegenomen in de 2e Bestuursrapportage 2019 dan wel de Begroting 2020.

Overige verbonden partijen

Voor de overige verbonden partijen – met name IPO en SNN – geldt, dat eventuele extra provinciale bijdragen worden meegenomen in de 2e Bestuursrapportage 2019.

Matching verhoging decentralisatie-uitkering restauratie rijksmonumenten

De provincies hebben in IPO-verband besloten om met ingang van 2019 de middelen van de decentralisatie-uitkering te verdelen op basis van het aantal rijksmonumenten minus het aantal woonhuizen. Er is sprake van een bestuursafpraak tussen het Ministerie van OCW en IPO, waarbij de provincies een extra uitkering "matchen" vanuit eigen middelen. Hierover is binnen Drenthe nog geen besluit genomen.

Vervanging financieel systeem

Het huidige financieel systeem gaat al mee vanaf 2001. Inmiddels worden er door de organisatie eisen aan de administratie gesteld waaraan vanuit de bestaande infrastructuur steeds moeilijker kan worden voldaan. Tegelijk komt er nieuwe technologie op de markt die maakt dat wij efficiënter kunnen werken. Daarom komt vervanging van het financieel systeem steeds nadrukkelijker in beeld.

Vervanging AV-faciliteiten provinciehuis

De huidige audiovisuele apparatuur (AV-middelen) in het provinciehuis voldoet niet meer aan de eisen van de huidige tijd. Bij vervanging willen wij daarom een functionele en technische innovatieslag doorvoeren. De functionele wensen van gebruikers staan voorop en willen we zo optimaal mogelijk aan laten sluiten bij de nieuwe AV-middelen.

Financieel perspectief

Overige zaken meerjarenraming

In deze Voorjaarsnota 2019 geven wij een meerjarige "winstwaarschuwing" mee aangaande de algemene inkomsten uit het provinciefonds. Daarnaast zal naar aanleiding van het Coalitieakkoord "Drenthe, mooi voor elkaar!" in de Begroting 2020 een lagere raming van de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting worden opgenomen.

Algemene uitkering provinciefonds

Uit de meicirculaire provinciefonds 2019 blijkt dat de algemene uitkering uit het provinciefonds de komende jaren lager zal uitpakken dan de op dit moment in de Begroting 2019 opgenomen ramingen.

Voor de periode van 2020 tot 2024 wordt het accres neerwaarts bijgesteld.

Een tweede nadeel valt te verwachten door het verwachte "opdrogen" van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF). Alles duidt erop, dat dit zich nu voordoet. In de meicirculaire provinciefonds 2019 is het nadrukkelijke advies aan de provincies opgenomen, voorzichtigheid in acht te nemen bij het ramen van effecten

van het BTW-compensatiefonds. Om die reden houden wij in de raming van de algemene uitkering geen rekening meer met een uitkering als gevolg van verdeling van de "ruimte onder het plafond" van het BCF. We zien ons genoodzaakt het bedrag van € 2,6 miljoen dat we tot nu toe jaarlijks hiervoor raamden te schrappen. Wij gaan er nog niet van uit, dat er in de toekomst bijgestort moet worden bij overschrijding van het plafond van het BCF.

Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting

In het Coalitieakkoord "Drenthe, mooi voor elkaar!" is aangegeven, dat de komende bestuursperiode weer uitgegaan wordt van een ongewijzigd tarief van de actuele 92 opcenten. Er is dus geen verhoging van het tarief aan de orde en ook geen sprake van indexering. Daarbij gaan we ervan uit dat zich de komende jaren een voortgaande groei zal voordoen op het gebied van het wagenpark in Drenthe. Dit leidt ertoe, dat als onderdeel van de Begroting 2020 de raming van de opbrengst in de door PS vastgestelde meerjarenraming vanaf 2020 met ca. € 500.000,- in 2020 worden verlaagd en daarna jaarlijks cumulatief met telkens hetzelfde bedrag. Dit zal concreet worden meegenomen in de voorstellen rond de opcenten op de MRB zoals deze jaarlijks bij de begroting aan PS worden voorgelegd. De opbrengsten van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting worden de komende jaren mogelijk beïnvloed door de opkomst van elektrisch rijden en het feit dat voor een elektrische auto geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd is en dus ook geen opcenten. Dit heeft mogelijk gevolgen voor het provinciaal belastinggebied. Vanuit het IPO wordt daarnaar een studie verricht, ook naar mogelijke compensatie van gederfde inkomsten. In de raming van de opbrengst werkt een en ander nog niet door.

Samenvattend

Als de bovenstaande ontwikkelingen zich voordoen in de omvang waarin wij ze voor mogelijk houden, zou dat een structureel begrotingstekort betekenen, zoals hieronder weergegeven. Wij maken de begroting sluitend met inzet van de stelpost IBP.

Bij de uitwerking van het Collegeakkoord in de aanloop naar de Begroting 2020 zetten wij de noodzakelijke en gewenste inzet van middelen af tegen de mogelijkheden voor financiële dekking en dan worden nadere voorstellen gedaan in het kader van de Nota van aanbieding bij de Begroting 2020.

Financieel perspectief Voorjaarsnota 2019

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Vrije bestedingsruimte					
Eindstand 1e Bestuursrapportage 2019	471.934	473.354	535.531	2.778.304	2.778.304
Effecten actuele ontwikkelingen					
AU provinciefonds (geschoond voor effecten BCF)	-4.115.810	-4.579.499	-5.491.621	-6.623.616	-1.444.126
AU provinciefonds (afrekening 2018)	236.332	0	0	0	0
Niet indexerende opcententarieven MRB	0	-500.000	-1.000.000	-1.500.000	-2.000.000
Lagere opcenten MRB door elektrisch rijden	pm	pm	pm	pm	pm
Subtotaal	-3.879.478	-5.079.499	-6.491.621	-8.123.616	-3.444.126
Te dekken tekort	-3.407.544	-4.606.145	-5.956.090	-5.345.312	-665.822
Restant stelpost IBP na regiodeals	3.500.000	5.700.000	7.800.000	10.300.000	12.490.000
Restant ruimte	92.456	1.093.855	1.843.910	4.954.688	11.824.178

Opzet Begroting 2020

Voorstellen voor wijziging van de opzet van de Begroting 2020

Voor de opzet van de Begroting 2020 stellen wij enige praktische wijzigingen voor. Die betreffen het programma-plan van de Begroting 2020. Voor de rest van de begroting worden geen wijzigingen voorgesteld.

Wij zijn voornemens in de Begroting 2020:

- Voor de programma-indeling uit te gaan van de hoofdstukindeling van het Coalitieakkoord 2019-2023 "Drenthe, mooi voor elkaar!" en niet meer van de indeling in kerntaken volgens de IPO-indeling;
- In de Begroting 2020 geen speerpuntteksten meer op te nemen, maar per programma een beleidstekst op te nemen in de Nota van aanbidding bij de Begroting 2020;
- De financiële informatie in het programmaplan te presenteren op het niveau van de opgaven.

Wij zijn van mening dat de voorgestelde wijzigingen uw budgetrecht niet beperken door bijvoorbeeld verlies aan informatie. Zo valt de bestaande programma-indeling in IPO-kerntaken van de Begroting 2019 goed in te passen in de indeling van het Coalitieakkoord 2019-2023 "Drenthe, mooi voor elkaar!".

De nieuwe programma-indeling wordt dan:

- Besturen en samenwerken: kijkend over grenzen heen;
- Stad en platteland, ruimte bieden en richting geven;
- Regionale economie en werkgelegenheid: kansen benutten;
- Mobiliteit en bereikbaarheid: slim en veilig;
- Klimaat en energie: op zoek naar ruimte en draagvlak;
- Levendig en sociaal: gezond, gelukkig en veilig;
- Middelen en mensen.

Het hanteren van de indeling van het Coalitieakkoord zorgt voor herkenbaarheid gedurende de komende Statenperiode. De aansluiting met de voorafgaande periode is goed te maken.

In de meeste gevallen komen de "oude" programma's uit de Begroting 2019 overeen met hoofdstukken uit het Coalitieakkoord. Dit geldt voor de programma's Besturen en samenwerken, Regionale Economie en werkgelegenheid, Mobiliteit en bereikbaarheid en Middelen en mensen. Voor drie programma's, te weten Stad en platteland, Klimaat en energie en Levendig en sociaal is dat niet het geval, maar is de aansluiting op het niveau van de beleidsopgaven goed te maken.

Het opnemen van de beleidsteksten in de Nota van aanbidding betekent feitelijk slechts een verplaatsing van de teksten, maar geen vermindering van informatie.

Het verplaatsen van de teksten naar de Nota van aanbidding draagt ertoe bij dat dit een meer politiek document wordt en dat de Begroting meer een technische uitwerking bevat. De beide documenten vormen onderdeel van hetzelfde Statenvoorstel.

Door het iets "opschalen" van de financiële informatie worden de financiële overzichten meer overzichtelijk.

Verstrekking van financiële informatie op het niveau van de opgaven sluit beter aan bij uw autorisatie op het niveau van de programma's. De meer gedetailleerde financiële informatie wordt nog verstrekt via de Uitvoeringsinformatie en de digitale versie van de Begroting 2020.

Over eventuele verdere wijzigingen wisselen wij graag met u van gedachte in uw Werkgroep Programmabegroting.

